

lého výboru čítati ceny naturálních davek a hodnotu naturálních plnění dle poměrů trvavších dne 1. března 1919.

K 3. Zákonodárce (Stálý výbor), shledav, že pachtýři z majetku propachtovatelu nabyli výtěžku v poměru k placenému pachtovnému neporovnatelně značných, chtěl napravit tuto křivdu pro budoucnost, t. j. pro celý zbytek pachtovní doby. Stanovili se v § 2 (1) opatření Stálého výboru ze dne 8. října 1920, čís. 586 sb. z. a n., že propachtovatelé mohou zvýšiti pachtovné pro pachtovní rok 1921 a zbývající smluvená pachtovní léta, nelze tudíž výrazu »pachtovní rok 1921« přikládati význam hospodářského pachtovního roku, který zpravidla započal teprve dnem 1. října 1921, nýbrž znamená tu výraz tenkalendářní rok 1921, započavší dnem 1. ledna 1921, poněvadž by jinak propachtovatel ztratil nárok na zvýšené pachtovné téměř za celý rok, což nebylo zamýšleno. Z těchto úvah plyne, že obě strany, pokud odporují usnesení rekursního soudu, jsou v právu potud, že zásady, vyslovené rekursním soudem, nejsou správné. Musí však zůstat při nařízeném doplnění řízení, poněvadž pro rozhodnutí ve věci samé není tu dostatečného skutkového podkladu. Prvnímu soudci bude při dodatečném šetření ovšem dbáti zásad vyslovených v usnesení nejvyššího soudu, nikoli zásad vytčených soudem rekursním.

Čís. 1484.

Zajištění půdy drobným pachtýřům. V tom, že se pachtýř původně domáhal prodloužení pachtu na delší řadu let, nelze spatřovati vzdání se nároku, by mu byl pozemek přiznán do vlastnictví.

(Rozh. ze dne 14. února 1922, R I 152/22.)

Nároku pachtýřovu, by mu spachtovaný pozemek byl přiznán do vlastnictví, oba nižší soudy vyhověly, rekursní soud uvedl v důvodech: Stížnost vytýká, že přiznán byl pozemek požadovateli do vlastnictví, ač v přihlášce na soud ze dne 11. září 1919 žádal, by mu pozemek byl přirknut do pachtu na 50 let. Jde tudíž o to, jak dalece stěžovatelova námitka jest zákonem i skutkovými okolnostmi odůvodněna. § 15 ponechává v odstavci prvním účastníkům na vůli, by se v prvé řadě shodli o všech sporných otázkách, kterážto dohoda jest závazna jak pro stranu, tak i pro soud, který má dle ní rozhodnouti, jsou-li tu zákonné podmínky. V § 13 cit. zák. jsou pak podle čís. 1 až 6 určeny náležitosti, které má míti ohláška požadovacího práva. V § tomto ale není pod sankcí ztráty nároku nakázáno, by požadovatel v ohlášce prohlásil, zda žádá o přiznání požadovaného pozemku do vlastnictví či do dalšího pachtu. Jde tudíž o předpis rázu formálního, skytající základ pro další jednání, jehož úkolem jest teprve vyšetřiti pravý stav věci, při čemž soud nemá lpěti úzkostlivě na formalitách, pro nárok sám bezpodstatných, a má jíti stranám, zvláště práva neznaným, radou a poučením na ruku. Požadovatel, byv o své přihlášce u soudu slyšen, ji na pravou míru uvedl, byv poučen, a tím svou vůli jasně na jevo dal. O nějaké závazné dohodě po rozumu § 15 nemůže zde býti řeči, ježto požadovatel tuto dohodu odmítl a vysvětlil důvody, proč ve své přihlášce přičinil shora uvedenou poznámku.

Uváží-li se jak intence zákona, tak i přesné jeho znění (§ 1), patrně, že zákon o drobných pachtýřích, provádějce pozemkovou reformu, v první řadě přiznává pozemky do vlastnictví, jsou-li tu podmínky zákonné, kdežto v druhé řadě ustanovením § 29 cit. zákona přiznává pachtýři také právo, že může žádati, by mu vlastník ponechal pozemek na místě do vlastnictví za týchž podmínek dále v pachtu na dobu nejméně šesti let. Znění zákona, zvláště slovo »také« svdčí o tom, že zákon nechává požadovateli na vůli, by se rozhodl pro tu neb onu eventualitu. Poněvadž však v zákoně není výslovně uvedeno, že rozhodnutí, požadovatelem jednou učiněné, má za následek ztrátu možnosti, uplatňovati druhý nárok, nutno za to míti, že v těch případech, kde nestala se dohoda dle § 15 zákona, může požadovatel i původní svůj úmysl, žádati o pacht, změnití a o přiznání pachtovních pozemků do vlastnictví žádati, a to tím spíše, když již při prvním svém výsledku na soudu prohlásil, že požaduje pozemek do vlastnictví.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Bylo sice možno k vývodům rekursního soudu upozorniti ještě na předpis § 1 odstavec první požad. zák., jenž jedná jak o nároku na postup do vlastnictví tak na ponechání v další pacht, takže již tím vývody dovolací stížnosti, jež jej přehlíží, na svém významu mnoho pozbývají, avšak lze od stanoviska rekursního soudu vůbec odhlédnouti a dojde se přece k témuž výsledku. Ve svém přihlašovacím podání žádal sice pachtýř za ponechání pachtu na 50 let, avšak v tom zajisté nelze spatřovati bezpečně a nepochybně vzdání se nároku na postup do vlastnictví, neboť příčiny, proč se žádá pacht místo vlastnictví, mohou býti velmi rozmanité, tak na př. zejména, že pachtýř v době přihlášky není finančně tak silný, aby si troufal na cenu výkupní, z čehož však jde, že v takovém případě nechce svá práva na výkup zadati a že by je uplatňoval, kdyby se jeho finance zlepšily, takže by výkupní cenu niknouti s to byl. Dokonce však nelze souditi na úmysl, vzdáti se výkupu, když se žádá pacht 50letý, jenž nemusí býti povolen, protože nepřekročitelná nejnižší míra je pouze 6 let (§ 29 požad. zák.). Vskutku také vlastník se proti tak dlouhé době ohražoval. Pak-li však nelze mluvit o vzdání se vlastnického nároku, pak když pachtýř tento nárok dle protokolu ze dne 3. července 1920 vznesl a takto svou přihlášku přeměnil, redukuje se otázka této vlastnické přihlášky pouze na její včasnost. Původně byla by sice opožděna bývala, avšak nyní, kdy platí čl. III. novely ze dne 1. dubna 1921, čís. 166 sb. z. a n., jenž lhůtu až do 12. června 1921 prodloužil, nemůže býti o tom řeči. Také další řízení dle odstavce 5. téhož článku jako bezpředmětné odpadá, protože vlastník své námitky proti návrhu tomu již podal. Tyto omezují se však právě jen na to, že původně žádal pouze pacht, a postrádají proto dle hořejších vývodů podstaty.

Čís. 1485.

Ochranu nařízení ze dne 25. června 1920, čís. 409 sb. z. a n., nelze rozšiřovati na případy, kde povinný není s to dosíci téhož nebo podobného z a m ě s t n á n í s bezplatným bytem.

(Rozh. ze dne 14. února 1922, R I 166.22.)